СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 21. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 25 січня 1934.

VOL. XLII. No. 21. Jersey City, N. J., Thursday, January 25, 1934. THREE CENTS.

ПОПРАВЛЯЮТЬ ЗОЛОТИЙ ПРОЄКТ

ВАШИНҐТОН. — Сенатський комітет для банкових і монетарних справ відослав до повної палати сенату проєкт закона про золото, справивши його відповідно до бажань опозиції. Закон має обовязувати тільки на час надзвичайної потреби, а то три роки.

Провідники більшости в сенаті постарались про те, щоби проєкт узяти негайно під дебату. Вони сподіваються скорого ухвалення проєкту.

СКАРБ ХОЧЕ НОВОЇ БІЛЬОНОВОЇ ПОЗИЧКИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент скарбу видав нові ноти й довжні скрипти скарбу на суму одного бідіона долярів. Позичка призначена на переведення в життя програми адміністрації щодо відбудови краю.

Департамент скарбу каже, що він має запевнення від банків, що позичка буде легко підписана.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЗНАЄ НОВИЙ УРЯД КУБИ.

ВАШИНҐТОН. — Згідно зі своєю заявою, виданою після конференції з представниками країв центральної й південної Америки, президент Рузвелт визнав як фактичний уряд новий кубанський уряд, на чолі котрого стоїть президент Мандієта.

Рівночасно американська фльота відкликала з кубанських вод усі свої воєнні кораблі. Десять з 16 кораблів уже виплили з Куби на повне море.

Американський уряд студіює тепер, чи Кубі не треба економічної допомоги.

БОРОТЬБА ЗА УПЕРЕДЖЕННЯ ПРОТИ МУРИНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Супроти цього, що служба в ресторані у капітолію відмовилася обслуговати Мориса Луиса, секретаря Оскара Ді Пріста, одинокого Мурина-конгресмена, та його приятеля, теж Мурина, конгресмен Ді Пріст постановив піднести справу в конгресі та зажадати від конгресу виразної ухвали в цій справі.

Зарядчик ресторану на відповідний запит газетярів заявив, що він поступає на основі інструкцій та що сіколи не буде обслуговати Муринів, як довго він є зарядчиком.

МАЙНЕРСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО „НАЙРУ".

ІНДІЯНАПОЛІС. — Уступаючий уряд майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" предложив відбуваючійся тут конвенції майнерів звіт про стан вуглевого промислу. Звіт прочитав Морей, віцепрезидент організації. Півтори тисячі делегатів вислухали звіту з великим захопленням та з одушевленим оклесканьем роботу уряду коло відбудови краю.

ОБЖАЛОВУЮТЬ БАНКИРА ЗА КРАДІЖ.

НЮ ЙОРК. — Лава присяжних суддів у стейтовім суді повіту Кінгз постановила обжалувати за крадіж 66-літнього Джуліюса Леренкранса, одного зі спільників банку Дж. Лоренкрабс енд Соиз.

Йому закидають обманства на суму 32,500 долярів.

Як присяжні постановили поставити його на суд, прокураторія видала варант на його арешт, але поліція не може його знайти.

БУДЕ БІЛЬШЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АГЕНТІВ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Большевицький уряд почав переговори з американським урядом за отворення консулярних урядів у Злучених Державах.

Досі як російський консуль функціонував другий секретар большевицької амбасади, Ґ. Гохман. Другий консулят має бути отворений у Ню Йорку, третій у Сан Франсіско.

ПРОПОВІДНИК ПІДОЗРІЛИЙ ЗА ГРАБУНОК.

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі). — Поліція допитує Томаса Манджіяріча, 32-літнього висвяченого проповідника секти „Учеників Єгови", якого вона підозрівае за участь у нападі на банк Гилсайд Трост Ко. дня 15 січня. На банк напали 4 чоловіки й забрали 715 долярів.

ПРИХОДИ УРЯДУ З АЛЬКОГОЛЮ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро внутрішніх приходів обчислило, що уряд дістав з податків від трунків за останніх 6 місяців 98 мілионів 414 тисяч долярів приходу.

Приходи обнимають податки від пива за 6 місяців та приходи з інших трунків за три тижні.

За шість місяців 1932 року уряд дістав від напитків усього приходу 3 і пів міліона долярів.

ГАЗЕТЯРСЬКІ РОБІТНИКИ НЕВДОВОЛЕНІ З НОВОГО ЧЛЕНА ГАЗЕТЯРСЬКОЇ РАДИ.

НЮ ЙОРК. — „Нюзпейпер Гілд оф Ню Йорк", що є чимось у роді юніі газетярських робітників, запротестувала проти іменування адміністратором газетярського кодексу Ралфа Пуліцера, одного з бувших власників газети „Ню Йорк Ворлд".

„Гілда" протестує проти Пуліцера тому, бо Пуліцер представляє тільки інтереси видавців і не має найменшого зрозуміння ні чуття для інтересів газетярських робітників. Як один з власників „Ворлда", каже „Гілда", Пуліцер причинився до закриття „Ворлда", яке тяжко відбилося на добробуті великого числа газетярів.

БЕЗРОБІТНІ МАШИРУЮТЬ НА ЛОНДОН.

З Глесгова рушили 400 безробітних походом до Лондону. По дорозі приучилися до них іще 300 безробітних. Ідуть під проводом радикального посла Джана Мек Говерна, того, що вигукував проти короля, коли він відкривав сесію парляменту.

НЕ ДІСТАВ ГОРОЖАНСТВА, БО НЕ СПРОВАДИВ СВОЄЇ РОДИНИ.

Микола Бойко, секційний робітник з Лек ла Байк (Канада), не одержав горожанських паперів, бо не спровадив іще своєї родини, що знаходиться в Західній Україні.

Бойко, який приїхав до Канади у 1928 році, полишив у старім краю жінку й дитину. На запит судді Бойла, чому не спровадив ще досі своєї родини, Бойко відповів, що не має на це грошей. Суддя заявив, що як довго не спровадить тут родини, не зможе одержати горожанських паперів. Якщоб у міжчасі управа залізниці робила йому закиди, чому не поставався про горожанські папери, Бойко має вдатись по поміч до згаданого судді.

ОЧИТАНИЙ ОПРИШОК.

У селі Дражевач над Савою, в середущій Сербії, жандарми застрілили опришка Милоша Митровича, на якого голову наложена була велика нагорода. В Митровичевій торбі знайшли жандарми манікір, фляшку кольонської води, мило, бритву, коробочку аспірини, повість Золі й Жіля Верна „20 тисяч миль під морем". Частину добичі Митрович усе роздавав між убогих.

БАТОГИ ЗА БАТОГИ.

Хлопці Дж. Дайлер і Ф. Бучі, що живуть у місті Келгері в Алберті, немилосердно були вибатожили коня. За це суддя Г. Г. Скат дав їм до вибору: або в тюрмі відсидіти свою кару за знущання над конем, або бути вибатоженими. Вони згодилися на батоги і переконалися, що батога треба вживати навіть до двірят дуже обережно.

ЗГОРІЛИ, РАТУЮЧИ ДІТИ.

Зворушаюча трагедія мала місце в новошкошкому місті Глейс Бей. Нічю вибухла пожежа в домику Сема Авкоіна. Сем і його дружина розбудилися завчасу, вхопили двоє сплячих дітей і винесли їх на двір. Опісля кинулися в горіючий дім, щоби виратувати ще двоє дітей: 11-літню дівчинку й 7-літнього хлопчика. Одначе дим удушив їх. Обгорілі тіла родичів і двох дітей витягнено з вогню. Мати держала в обнятях дочку, а батько — сина.

ДОПУСТИВСЯ САМОГУБСТВА З ЖАЛЮ ЗА ЖІНКОЮ.

У Центральній Сухітничій Клініці у Вінніпегу померла на сухоти пані Анна Ля Саль. Коло неї сидів у клініці також її чоловік Артур. Коли побачив, що його жінка вже вмирає, він вийшов з кімнати, але не взяв з собою ні капелюха, ні плаща. По смерти жінки шпитальна услуга знайшла труп Артура в уступовім місці. З жалю за жінкою він отруївся карболевою кислотою.

ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ В КАНАДІ.

Домініяльний уряд має певні дані про скріплення большевицької пропаганди в Канаді. Між іншим стало відомим, що комуністичний щоденик "THE MOSKOW DAILY NEWS", який виходить у Москві, приходить у листах до Канади і тисячами примірників розходиться по головних канадійських містах. Цей часопис на домагання канадійської поліції вже давно заборонений у Канаді. Тепер домініяльний уряд поручив митному й почтовому департаментові добре переглядати всякі друковані річи, що приходять до Канади зза кордону. В цей спосіб думає уряд здержати напливе недегальної літератури до краю.

ПТАШКИ НЕ ЛЮБЛЯТЬ НЕВІЛЬНИЦТВА.

Артур Вейр, американський учений-пташник, каже, що деякі пташки волють смерть, ніж неволю. Коли зловити молоденьку пташку-посмішкувачку і запертн її в клітці надворі, то дуже можливо, що її мама добідається про неї і пічне приносити для неї поживу, як і попередно. Та від такої поживи молоденька пташка гине. Показується, що пожива, яку для неї мама дриносить до клітки, має в собі отрую. Значить, що мама-пташка труїть свою власну дитину, яка попала в неволю. Вона воліе бачити свою дитину радше мертвою, як невільницею... Під цим оглядом пташка-посмішкувачка показуеться розумнішою навіть від деяких людей.

САРАНЧА ЗІЛА ЗЕРНА НА 20 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

На основі неофіціяльних даних саскачеванського пшеничного пулу, міністерства рільництва і муніципальних секретарів саскачеванські фармери стратили біля 20 мілионів долярів наслідком язви саранчі, що минулого літа нищила збіжа на пні. Докладні дані про шкоди, заподіяні фармерам саранчею, будуть щойно в листопаді 1934 р.

ЗАВАЛИВСЯ ЗАМОК.

Наслідком нагальної бурі в містечку Катанзаро, в Італії, завалився середньовічний замок князів Ґуїнардо. Велика вежа вартівні впала на сусідній виняичий будинок і завалила 4-тий поверх. Для ратунку візвали військо. Досі видобули зпід звалищ двох убитих вязнів і 13 ранених.

ЧЕХИ НЕ ХОЧУТЬ ПИВА.

У чехословацький республіці постійно меншає консумція пива, а також чимраз менше його визволить. У найближчому часі замкнуть у ЧСР коло 30 менших броварів.

САМОГУБСТВО СВЯЩЕНИКА.

о. Джан Снайдер у Йонкерс, Н. И., котрий 15 літ був сотрудником римо-католицької церкви Успенія Пресв. Богородиці, повісився в домі свого брата Артура, в якім він перебував як хорий на нерви.

РОЗПРАВА ПРОТИ ЛІКАРКИ ЗА ВБИВСТВО ЗІРВАНА.

Розправу проти д-ра Аліси Вайнкуп у Шікаго, обжалованої за вбивство невістки, відложено на другу судову сесію, що починається в лютім, бо обжалована тяжко хора.

ПОЧАТОК НАВЧАННЯ НА ПОЗАОЧНИХ КУРСАХ ПАСІЧНИЦТВА.

Дня 15. грудня м. р. в Українському Технічно - Господарському Інституті позаочної освіти при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р. (в Подебрадах) вийшли з друку і розсилаються 1 і 2 лекція з пасічництва. Уміщено в них розділ „Українське пасічництво та його значіння"; написав його лектор Української Господарської Академії, инж.-агр. М. Сочинський. З кінцем грудня м. р. мали вийти ще лекції 3 та 4, в третій лекції має міститися розділ „Анатомія та фізіольогія бджіл, написаний д-ром Л. Гуменюком (Свалява), а в четвертій — „Походження бджіл, раси бджіл, спадковість у бджіл", написаний д-ром Іваном Драбатим (Берлін). Виготовлення й випуск лекцій розрахований на 6 місяців. Запис слухачів продовжуеться. Платня за ввесь курс — 70 корон чеських. За детальними проспектами звертатися на адресу:

Ukrajinska Hospodarska Akademie v C. S. R. Lazne Podebrady, Zamek. Tchecoslovaquie,

або в Польщі до Товариства „Сільський Господар": Львів, Ринок 10.

ЖЕРТВУВАВ СЕБЕ ДЛЯ НАУКИ.

На медичному факультеті університету стейту Алабама вчить також Канадієць, 33-літній д-р Елен Блейр. Недавно він сам на собі зробив пробу, чи так званий „вдовиний павук" є отруйний. Коли він дозволив павукови вкусити себе в палець, біль з пальця почав поширюватися по цілій руці. Кілька хвилин пізніше його схопили жолудкові корчі. Біль від укушення він відчував два дні. Тепер уже зовсім здоровий. Його проба здається незамітною, однак не треба забувати, що він наражував себе навіть і на смерть, бож не знав, яку силу має їдь павука.

ЧИ ФЛІРТ КАРИГІДНИЙ?

В Австрії карний кодекс подружу вірність уважає навіть тоді зломаною, коли одна сторона не допустилася справжнього вироломства, лише флірту. Досі закон карав також тих особу, себто „приятеля" чи „приятельку" дому. Недавно апеляційний суд у Відні увільнив від вини та кари жінку, яка фліртувала жонатого чоловіка. Та пізніше тойже апеляційний суд видав протилежний присуд. Признав співвинуватою особу, що фліртувала. Оба присуди мають обовязкову правну силу. Прокуратура при найвищому суді зажадала відписів обох присудів і внесе зажалення неважности.

ЕРІО ПРО УКРАЇНЦІВ ЯК "НАЦІОНАЛЬНУ МЕНШИНУ" НА УКРАЇНІ

МОСКВА (Росія). — „Ізвестія" розписуються широко над зітом бувшого французького премієра Еріота про совітську Україну. Підкреслюють, що Еріо стверджує, що Совіти провадять політику самоозначення національних меншин і завдяки тому українська культура під Совітами зросла буйно, як також розрослась українська преса. Голод на Україні, це, на думку Еріота, вигадка ворогів Совітів. Потім Еріо вичислив усе те, що подали Совіти в цифрах про їхні великі осяги на ріжних полях. Особливо підкреслив Еріо боєздатність совітської армії. Все те читається так, як би було живцем витягнене з офіціяльних звітів Сталіна чи Постишева.

ЗАДУМУЮТЬ ПЕРЕНЕСТИ СТОЛИЦЮ УКРАЇНИ ДО КИЇВА.

МОСКВА. — Совіти пускають вістки, що столицею України буде Київ, а не Харків, назначений столицею України наказом з Москви.

ЮВИЛЕЙ УЧЕНОГО И ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА.

ПРАҐА (Чехословаччина). — В столиці Чехословаччини жие від довгих літ на еміграції визначний український учений, професор університету д-р Степан Смаль-Стоцький, відомий найкраще зі своєї праці над відродженням українського життя на Буковині. Був він там професором університету, а також заступником маршалка краєвого сойму та тішився великим впливом. Обіздив усі села. Бував на всіх зіздах. Організував читальні й каси по селах. Він звів велику боротьбу за сучасний український правопис. Він теж видав тому 40 років українську граматику, зладжену на основі нового правопису.

СЛОВАЦЬКІ ШОВІНІСТИ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

ПРЯШІВ (Словаччина). — На Закарпатті написи на урядових і міських будинках, а також на приватних підприємствах є подвійні: українською і чеською мовою. Такі написи існують теж у тих повітах Словаччини, де Українці жиють збитою масою. Повіти ті відорвано від т. зв. Прикарпатської Руси і прилучено до Словаччини. Давніше на тих землях панували Мадяри і нищили як Українців так і Словаків. Тепер місце Мадярів забрали Словаки. Ото словацькі шовіністи фальшують тепер статистику населення і записують Українців Словаками, а тепер взялися ще здирати українські написи з ріжних установ і крамниць. Таку „чистку" перевели вже в Пряшеві, осідку греко-кат. епископства. Закарпатська преса накликує Українців на Словаччині постояти за право свого народу і дати словацьким заізханням належний відпір.

ЯК УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ЛЬВІВ?

ЛЬВІВ. — Вийшла книжка „Вчорашня легенда", написана Миколою Голубцем. Є не оповідання про те, як українські війська заняли Львів, обороняли його і відступали з нього. Вражливого, наболілого сюжету торкнувся автор зручно. Є тут історія кількох тихих героїв, що вміють умирати для народньої справи без театральних жестів і великих слів.

Влучно схоплені такі психольогічні моменти: у захвилі національного зриву неодна особа національно несвідома або байдужа прокинулась і зрозуміла, що треба приєднатись до українського фронту.

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ СПІВАТИ УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ ЧЕРЕЗ РАДІО.

ЛЬВІВ.—Відомий українських оперовий співак д-р Василь Тисик може співати на радіо у Львові, столиці Західньої України, по польськи й італійськи, але не по українськи. Управа варшавського радія не зізволила на спів українських пісень.

БОЯТЬСЯ ГІТЛЕРІВСЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — В дні 30 січня святкуватимуть у Німеччині річницю канцлерства Гітлера. З того приводу надіються в Австрії великих заворушень, а й побоюються, що гітлерівці готові захопити державний переворот і перебрати владу та проголосити прилучення Австрії до Німеччини.

В РУМУНІЇ ВЕЛИКЕ НАПРУЖЕННЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Досі арештовано до 3,000 членів „Залізної Ґвардії", відомої протижидівської організації. Бувший премієр Вайда-Воєвод каже, що як ті арештовані вийдуть на волю, то щойно тоді зачнеться в Румунії неспокій. А винувата буде цьому влада, котра переслідує „Залізну Ґвардію", яка складається з людей, що фанатично віддані своєму краеви. Вайда каже далі, що він не переслідував тих фанатиків, а тільки взяв від провідників слово, що не буде нападів на жидівські склепи. Вайда признається, що він сам віднісся до соток румунських фірм і радив їм давати заняття чистокровним Румунам. Та це, твердить Вайда, не е антисемітизмом, а тільки думанням про себе і своїх, себто про тисячі безробітних інтелектуальних румунських робітників, котрі прямо гинуть з голоду.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):

One year	$ 2.00
Six months	$1.25

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокє число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

Число з пятниці (з англійською частю):

На рік	$2.00
На пів року	$1.25

В Джерси Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи". Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТОРОГИ ЗАМАЛО

Хоч недільна демонстрація в нюйорській катедрі св. Івана Богослова кинула в драматичний спосіб осторогу американському громадянству, що відмова розвязки питання безробіття може потягнути за собою повалення цілого суспільного ладу, то всетаки ця демонстрація не дописала в одному: вона тільки остерегла перед небезпекою, а ніякої постійної заради не подала. Люди, що приняли осторогу, що приняли існування небезпеки, мусять шукати заради дейнде. Тому добре сталося, що майже в тім самім часі появився річний рапорт місс Перкінс, секретарки праці в кабінеті Рузвелта.

Коли на недільному вічу бесідники піддержували працю Рузвелта проти безробіття, то місс Перкінс зазначує, що всі ці заходи не мають признаки постійности. Всі міри, придумані президентом, мають характер тимчасовости: як скінчиться безробіття, то закони перестануть обовязувати, й американське робітництво буде знову там, де воно було перед заходами президента Рузвелта.

Що місс Перкінс уважає це ненормальністю, показує те, що вона вважає зовсім можливою річю повторення теперішньої депресії та безробіття. Вона радить зробити вже тепер щось такого, що згори забезпечувалоб робітників на випадок повторення безробіття. Цю заради секретарка праці бачить в обезпеченню робітників проти безробіття.

Очевидно, як усяке обезпечення, так і це не усувае небезпеки нещасть. Обезпечення проти безробіття не усуває безробіття, як обезпечення від огню не запобігає погневи. Воно захороняе тільки робітників на випадок безробіття через створення відповідного фонду, з якого маеться давати допомогу тим, що терплять через безробіття.

Хоч того роду обезпечення вже існує в багатьох модерних краях Европи, в Америці існувала проти нього завзята опозиція зо сторони крайніх індивідуалістів. Донедавна ще всякого, хто пропонував обезпечення проти безробіття, вважали небезпечним радикалом. Та часи видно зміняються, і нині вже і в Америці появляються спроби обезпечувати робітників перед наслідками безробіття. Деякі стейти вже ухвалили відповідні закони. Та цей рух ще має поважні недостачі. Передовсім він іще не є загальний. Щойно тоді, як усі стейти й федеральний конгрес ухвалять такі закони, буде можна говорити про деякє полагодження питання безробіття. Треба признати признакою поправи умовин, коли нині член кабінету президента заявляється за те, проти чого не так ще давно заявлялися навіть провідники робітничих юній.

О. Сновида.

ВЕЛИКА ГРА

Коли в середині XIX-го віку, точніше в 1853 році, командор Перри з американською ескадрою збомбардував японську пристань Каго-Шіма, ніхто в Америці не припускав, що ті гарматні стріли збудили зі сну майбутнього суперника, якого вигідніше було би лишити в його солодкій дрімоті... Тепер боротьба з тим суперником стала одною з головних турбот американського народу.

В цім звязку величезного значіння набирає факт визнання СССР Америкою.

Лише коли заглянемо в минуле, усвідомимо собі — як звено в одній ланцюгу — що значить у японській політиці Злучених Держав оте визнання совітської Росії. Америка вже кілька разів ставала поперек імперіялістичній експанзії Сходячого Сонця. Спершу це було по японсько-китайській війні 1894 року, коли великі держави, разом з Америкою і Росією, вимусили від Японії зречення плодів її побіди над Китаєм. Потім — по російській поражці під Цусимою, коли зпривду посередництву Теодора Рузвелта знову Японія не пожала всіх плодів своєї перемоги. Втрете стала Америка поперек дороги Японії, коли та остання, при кінці світової війни усадовилася в Шантунгу, Тцінгтаві і в Кяо-Чяу, звідки під натиском Злучених Держав мусіла робити відворот. Нарешті прийшов большевицький переворот і західньо-европейські держави, бажаючи відреставрувати царат — але відтяті від західньої границі Росії — пробували це зробити зі сторони Сибіру. В тій цілі хотіли порозумітися з Японією для спільної военної експедиції в східнім Сибіру. Тоді то власне едині Злучені Держави виступили з тактикою, яка всіми можливими засобами старалася проволікти остаточне рішення щодо цеї експедиції. Коликж усетаки експедиція вирушила — Злучені Держави переперли клявзулю, що територіяльні цілі от російської хочби й большевицької імперії лишиться ненарушеною. Їм ішло головно про те, щоби перешкодити Японцям усадовитися в Манджурії...

Спритній дипльоматії Америки вдалося за кождим разом поставити на свойому: перешкодити подїлови Росії якраз у найбільш сприяючий для того момент. Тоді Америка посунулася так далеко, що навіть готова була замкнути очі на зненавиджений комуністичний режім і воліла, щоб його панування поширилося аж до Сахаліну і Пацифіку, ніж бачити кусник нової території в руках свого суперника, Японії.

На цім тлі стає зрозумілим і останній акт Вашингтону: визнання Совітів. Є це нове звено в довгім ланцюгу американської політики, яка змагала хоронити Рєсію — царську чи большевицьку, щоб не дати прийти на її місце грізній Японії.

Не хочемо тут критикувати загранічної політики Злуч. Держав. Про те, чи та політика дійсно лежить в інтересах Америки — писав я вже в одній з попередніх кореспонденцій. Тут хочу звернути увагу лише на те, що Америка, а властиво не Америка, а лише демократична партія, що тепер править країною (бо Гувер ніколи би Совітів не визнав) хоче запобігти неминучому історичному процесови, а саме розкладови і поділови російської імперії. Ця політика не ворожить партії у спіху. Процес розкладу тої імперії посувається скорими кроками наперед: відпад західніх „окраїн", сталий неспокій у полудневих частинах (Україна, Крим, Кавказ, Туркестан), нарешті — отверте змагання до відірвання Сибіру. Видаючи декрет про небувалі привілеї — податкові економічні й інші для мешканців Далекого Сходу — сам Сталін поставив ту „окраїну" в положення не корінно-російської землі, а власне чужоплеменної окраїни, якій завше грозить небезпека відірвання від метрополії.

Ось цьому процесови розкладу Росії, який прекрасно бачать в европейських великодержавних канцеляріях, протиставиться Америка. І з тої точки погляду її політика не може мати успіху. Японія — одна річ і з нею Америка, гадаємо, завше може порозумітися. Але підтримувати живий труп гниючої російської імперії, збудованої на стражданнях мілїонів чужих народів — це інша річ!

Розяснити американській громадській думці безуспішність тої москвофільської політики є завданням нашої еміграції.

Цим вона зробить більшу прислугу справі української а ніж кількі мілїоновими датками для рідного краю.

ГОСПОДАРСЬКІ ОСНОВИ В ГАЛИЧИНІ

(Звіт, надісланий з краю на Шестий Конгрес „Обєднання").

Повоєнний час у кооперації.

У часі світової війни кооперативний доробок українського народу був майже знищений. По війні довелось починати працю майже наново в нових, незвичайно важких умовинах політичного й економічного життя. Тому, що село, зруйноване війною, потребувало передовсім звільнення від товарової лихви, повоєнна кооперація кинулася творити в переважній части своєрідний тип сільської кооперативи для постачання селу товарів споживчих і господарських артикулів та збуту продуктів рільництва. До війни переважав тип кредитової кооперативи. В повоєнних часах кредитова кооперація не мгла довший час розвиватися через обезцінення і взагалі хитність польської валюти. Кооперативна праця в інших ділянках знайшла по війні поширення, головно в молочарстві.

Відновлення старих та заснування нових українських кооператив почалося 1921 р. В тому році належали до Ревізійного Союза Українських Кооператив 579 кооператив, отже всього 22 кооперативи більше, ніж це було до війни (1912 р.). Ці кооперативи обєднювали 169,160 членів. Незвичайно буйний зріст кооператив припадає на час доброї конюнктури 1926—1930 р. Тоді число кооператив зросло до 3,146, а число членів піднеслося до суми 369,555.

З вибухом економічної кризи у другій половині 1929 р. зріст кооператив припинився, а деякі з існуючих навіть упали. В 1932 р. виносило число кооператив 3,134, отже 12 менше ніж у 1930 р.

В 1931 р. з загального числа приналежних до РСУК 3,200 кооператив припадало на Галичину 2,783 кооперативи, а на північно-західні землі всього 417, або 13% загалу, в той час, коли північно-західні землі становлять 59% цілої української території Польщі, а українське населення на цих землях становить 44.3% українського населення на цілій українській території Польщі. Крім названих кооператив є ще біля 600 українських національних кооператив, які не належать до ніякого Союза, біля 200 належать до „Русского" Ревізійного Союза, а 1899 рільничих спілок належать до патронату рільничих спілок у Львові.

Відношення української кооперації до загального числа кооперацій в Польщі таке: в 1930 р. було всіх кооператив у Польщі 18,411, в тому українських 3,329 або 27.8%.

Роди кооперації.

Кооперативи I. ступня. Кредитові: 1. Загальні (Українбанки) 124, 2. Рільничі (Райфайзенки) 225, 3. Урядничі й інші 13. Разом 362. Консументів: 4. Міські споживчі 134, 5. Будівельні 1. Разом 135. Рільників: 6. Для закупу і збуту з гуртівними операціями 10, 7. Для закупу і збуту (звич. госп. споживчі) 2,276, 8. Для закупу і збуту з молочарськими відділами 215, 9. Районові молочарні 99, 10. Інші перетворчі 41, 11. Помічничі 9. Разом 2,613. 12. Ремісників 2, 13. Робітників і працівників (виробничі) 2, Підприємців: 14. Промислово - торговельні 19, 15. Торговельні 15, 16. Інші 13. Разом кооператив I. ступня 3,161.

Кооперативи II. ступня: Повітові Окружні Союзи 35.

Кооперативи III. ступня: Централі 4. Разом усі ступні 3,200.

Члени і працівники кооперації.

Переважаюча частина членів кооператив РСУК складається з рільників. Було їх 337,010, або 85.3% загалу членів. Решта (14,7%) припадає на інші суспільні групи. Отже українська кооперація складом членів має виразний рільничий характер.

Серед усіх категорій членів було жінок 48,298, або 12.2% загалу членів. Ціла кооперація затруднювала в наведеному році 11,128 осіб платного персоналу, а в тому році (1931) видала кооперація на персонал 4,943,483 зл.

Збірний білянс союзних кооператив усіх ступнів і видів виносив у 1931 р. 49,119,550 зл. і далеко ще не дорівнює білянсови передвоєнної української кооперації, який виносив у 1912 р. 56,475,359 корон. Треба мати при цьому на увазі, що вартість теперішнього злотого менша від передвоєнної австрійської корони.

Власні капітали кооператив, що складаються з уділів, резервових фондів і білянсових надвишок, виносили в 1931 р. 18,392,848 злотих, або 37.4% білянсової суми, а решта, то є 30,726,702 зл. (або 62.6%), припадає на чужі капітали, то є на затягнені позички, щадничі вкладки й інші.

Замітка: Перед війною було відношення власних капіталів до чужих в українській кооперації менше корисне: власні капітали становили лише 14.5% білянсової суми, а чужі капітали 85.5%.

Важніші дані про оборот кооператив.

Яким важним чинником для українського народу є його кооперація, вказують отсі числа: Вся кооперація мала 2,980 склепів (складів) і 273 продукційні відділи. Вона зібрала серед українського населення 28,523,288 зл. посичок. В одному році продали українські кооперативи товару на 94,924,793 зл. Увесь зиск з продажі остається в руках Українців.

Молочарська кооперація.

На окрему увагу заслугує молочарська кооперація, яка має 736 стацій сметанкових. Власний капітал молочарства виносив 770,520 зл. Українські рільники доставили в 1931 р. 43,087,037 літрів молока. Крім цього, що продавалося 164,731 літрів молока, перероблено 1,821,053 кільограмів масла, і виплачено доставцям 5,117,573 зл., а за масло одержало молочарство 6,295,682 зл. Як дочислити до цього ще й те, що продали районові кооперативи, то загальний торг молочарськими продуктами виносив сумy 9,970,768 злотих.

Висновки.

Українська кооперація причинилася не тільки до кращих економічних умовин, але вона приучує наш нарід до купецтва, до торговлі й організації. Позатим вона веде освідомлюючу роботу. По війні є значно більше кооператив, як перед війною. Але повоєнна кооперація представляється слабше під оглядом капіталів як кооперація передвоєнна. Доброю стороною повоєнної кооперації те те, що вона обертає в більшій мірі власними капіталами. Саме в цьому є її головна сила. Це дає й змогу видержувати удари економічної кризи. І коли в останніх двох роках маємо зменшення торговельних оборотів, то воно не є таке велике, як торговельних і продукційних кооператив інших народів у Польщі чи у приватній торговлі. Про велику відпорність нашої кооперації супроти некорисних впливів економічної кризи може засвідчити це, що в кредитових кооперативах інших народів у Польщі щадничі вкладки значно зменшились, а в українських кредитових кооперативах вони тримаються впродовж трох останніх літ майже на однаковому місці, бо навіть трохи зросли.

Р. Гр.

КОРОВА ПАЛАЖКИ

(Оповідання).

— Вару, як вмію, — відповіла Палажка. — А радше вару так, як самітній доконче треба, щоби з голоду не вмерти, і щоби пролізло крізь горло. Якби для родини, то треба би подумати про щось лїпше. Для самітної досить будьщо!

Хруста неначе не зрозмів цього пояснення, з котрого виходило, що якби вона мала мужа, то варила би ще лїпше. Він чепився слова „самітна".

— Так, так! Самітна. Забагато тягару на одні плечі; забагато роботи на одну пару рук. Для самітної найбільше клопоту з худобою. А як трафиться, що яку корову треба продати, то незамужна дівка мусить добре пильнуватися, щоби її не обшахрували!

— Таки так! На кождім кроці ошукують, — сказала Палажка, вишкробуючи і вимиваючи горщок з кулеші. — Мало є совісних на світі!

— На жаль, правду кажеш, що совісних мало. Моя совість не позволилаб мені при купні корови, чи що інше торгуючи, таку самітну дівчину скривдити яким ошуканством.

— Ти, очевидно, ні! Бо ти духа чесна і правдива душа, Трохиме! — сказала Палажка троха зворушеним голосом.

— Ми скоро погодились би, якби розпочали який торг, — сказав Трохим. — Хто так гарно господарить, як Палажка, то можна з ним побалакати.

— Господарю, як вмію. Мої гранї вкупі. І в поли і в стайни найбільший лад. В стайни дві корови: лиса і краса. Баран з чотирма вівцями і свиня вже добра під ніж. Яке моє поле, сам знаеш.

— Певно, певно, що знаю. Нині найлїпше платить худоба. Твоя краса корова вже троха стара. Та сімдесять гульденів вона все ще варта.

— Що? Сімдесять гульденів? Ти вдурів? — сердилася Палажка. — Вартість красої щонайменше ще раз така... Напешся гуслянки? —

Не дожидаючи відповіди, поставила перед ним горщок гуслянки. Він потягнув раз і другий. Держачи в руках горщок з гуслянкою, думав:

— Іде скорше як я надіявся. Стару дівку треба лиш трошки почіхати, заскоботати, то вона зараз піде на приналу.

Потягнувши ще кілька разів гуслянки, сказав:

— Ще раз? Себто сто сорок гульденів? Ей! за таку корівину то таки троха забагато!

— Ти тій корові мабуть ще добре не придивився, — Палажка обставала при своїм.

— Я її добре оглянув при пійлі. Може би хто дав вісімдесять гульденів. Якби показалося, що у неї троха мяса, то можна би дещо докласти... та не багато!

— За красу дадуть так ще за яких пять років! — Палажка боронила свою корову, хоч ані подумала, що Хруста напосівся вкупити її.

Хруста рішився виграти великого адута і сказав:

— Якби хто дав сотку, то заплатив би як пан граф!

— Но но! Якби хто дав сто двацять, то ще дістав би корову даром!

— Ти ще опустила би десятку! — крикнув Трохим.

Палажці ще ані в гадці було, що Трохим справді торгує корову. Вона торгувалася тільки на те, щоби оцінити свій маєток. Спускаючи сказала:

— То пусте, десятка більше, десятка менше при такім торзі. Нехай би, що краса справді менше при такім торзі. Нехай би, що краса справді менше варта, зате та друга вартує свої дві сотки. Моє поле похилене до сонця. І хатчині не хибує нічого. Не обтяжена ніяким довгом. Також в щадниці є якийсь гріш. Половина є власністю брата Та другої половини також досить!

Трохим усього того вже не слухав і не чув. Коли дівка вже знизила вартість красої до тої ціни, яку Буркун позволив дати, Трохимови треба було вже не зволікати, а скоро добити торгу, і він промовив:

Отже краса сто десять...

Палажка, котра все ще думала, що його цікавить вартість цілого маєтку, перебила, додаючи: — І лиса; хата, грунт... Трохим підвісся: — То вже можемо добити торгу!

— Як ти чесно думаєш! — сказала Палажка, витираючи запаскою руки.

Гадаючи, що вона про корову, Трохим впевнив її:

— Очевидно, що чесно! Я тобі вже сказав, що моя совість не позволяє мені безпомічну самітну дівку скривдити яким ошуканством. Отже згода! Прибий, дай руку!

Витягнув до неї руку, об котру Палажка крепко дуснула своєю. Все ще думаючи не про корову, а про себе, Палажка сказала:—Покищо я лиш засте рігаю собі добре трактування.

Думаючи про корову, котру зараз завтра зарізав би, Трохим відповів:

— Очевидно, очевидно! Хтож би знущався! Все та після скоро, раз-два! Отже завтра рано приходжу забрати!

Палажка витріщила на нього очи, і каже здивована й обурена:

— Вже завтра рано? Не лицює! Що люди сказали би! В селі всі на мене пальцем показували би!

Ще не вгадуючи, що Палажка про себе говорить, Хруста сказав:

— Люди в селі? А їм яке діло до того. Завтра цілком рано було би найлїпше. Лише мала хвилинка і буде по всьому!

— Що тобі прийшло до голови, Трохимцю! — сказала паленіючи. — Без попа не хочу. Вперед мусимо до пароха!

— До пароха? — спитав Трохим і тепер він витріщив здивовані очи. — Нащо нам до того, пароха?

— Слухай, Трохиме! — крикнула Палажка обурена. — Чи ти вже став поганином? Чи може лютром став? Парох мусить бути при тім...

— Парох? Або худобина заклята, зачарована?

— Яка худобина? — спитала Палажка.

— А твоя краса корова, — відповів Трохим.

— Відки тобі на думку прийшла моя краса? Хтож про неї говорить?

— А про когож ми балакали цілу годину, як не про твою красу? Не про що інакше, як про твою красу корову.

— Про корову? — спитала Палажка протяжно.

— А про щож? Я купую ту корову, ти продаеш. Ми торгувалися і стало на сто десятьох гульденах. Завтра раненько заберу корову і зараз її заріжемо!

— Що, що?!

— Заріжемо твою красу корову!

— А ти, стерво! Ти проклятий! Ти песій сину! — кричала Палажка. Ми торгувалися за корову? Чи ти не говориш заедно про моє господарство, про худобу? Чи не хотів ти знати все те до найменших дробиць, бо хотів знати, чи тобі виплатиться взяти мене за жінку? А тепер, коли вже годі жартувати, хочеш викрутитися красою коровою? Ти драбуго, ти лайдаку! І такий во дурить безвомічну дівчину, що не міг би скривдити її жадним ошуканством! Дурі іншу, ти стерво! Ти, ти, ти!

Трохимів рот нераз отворявся, щоби щось сказати на оборону, та йому годі було до слова прийти.

— Я тобі покажу дорогу від мене! — кричала обертаючися до пебрика, в котрім вимивала горшки.

Трохимове серце відчувало мокру катастрофу і він подався вад до дверей.

— Я тобі дам красу корову, що тобі аж в пятах застигне! — кричала далі.

Ще заки Трохим встиг вискочити з хати, хлюснула по нього цілим цебриком помий. Одночасно Трохим почув, що його копнула з заду. Випадаючи з дверей хати, зударився з братом Палажки, Савою, котрий саме в тій хвили надійшов. Ідучи зі стайні.

— Не бери собі того до серця, — сказав Сава до Трохима, — бо то лиш прийшов її день нині.

— Чорт бери тебе разом з твоєю красою коровою! — крикнув Трохим, чуючи, що йому вода стікає з голови по за сорочку.

Озирнувшися, побачив, що Палажка взяла з кута ведро. Вгадуючи, що там напій для свині, Трохим не ждав на другє покропленя. Кількома здоровими скоками знайшовся поза межами небезпеки. Пішов до хати щасливий, що вже темно і ніхто не побачить, що він такий мокрий.

Коли другої днини Буркун спитав його, чи сторгував корову Палажки, Трохим відповів:—Ідн сам торгувати! Лиш не бери святочного одягу!

(Кінець).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ.

Спеціяльний кореспондент „Ню Йорк Таймсу", що підписується „Augur", пише з Лондону, що вигляд німецького походу на Украну та її відорвання від Москви обіцяли твердо Москалів і Поляків.

Агенти московського большевизму стають тимсамим агентами Польщі в її боротьбі проти української незалежности.

НАВІТЬ СВОЇХ НЕ ПЕРЕКОНАЛИ.

Большевики думають, що вони показують перед світом свою здисциплінованість, коли напишуть, що комуніста М. Михайлова прогнано зі становища диктатора фабрики гуми в Ярославлю за те, що він сумнівався в практичність нових планів промислового розвою.

Світ бачить у прогнанню з уряду дещо іншого: видно, що нові плани промислового розвою в Росії не дуже то переконуючі, коли навіть ряний комуніст на масній посаді в них сумнівається.

НЕЗАНОТОВАНИЙ ДОКАЗ ВЕЛИКОЇ ТОРГОВЛІ РОСІЇ.

Про рижні вдалі операції подають українські большевицькі агенти, але чомусь не пишуть, що большевицький уряд купив у Поляків 36,000 тон заліза й сталі за суму майже двох мілионів долярів.

Чому не донесли агенти українському народови про це?

Чи тому, що „пан з панем знасє, а тобе, хаме, до того засє"?

ЗМІНА СТОЛИЦІ.

Большевицький уряд переніс столицю „Української соціялістичної совітської республики" з Харкова до Києва.

Отже пятнадцять літ будували тут столицю, а коли збудували, перенесли її до Києва.

Чому?

Питається Федько товариша: Гей, Грицьку, а ти чому новий мій плащ, коли маєш свій новий?"

Грицько: „Якби ти мав новий плащ, то ти також не хотів би його змочити на дощи".

НЕМА ТО, ЯК ПИСАТИ КОРОТКО.

Одна пенсильвенійська газета дістала від кореспондента короткий допис:

„У нашій околиці закінчився ловецький сезон на серни. Анді Гацке, 11-літній хлопець, убив одного сернюка з рогами на 8 кінців та Еда Гофмана з Сокиа".

БРЕНЬКАЮТЬ ШАБЛЯМИ.

Косьор, один з большевицьких наймитів для приборкання України, вимахує шаблею в напрямі Японії, запевняючи, що ось, мовляв: ми їм дамо, ми їх шапками закидаємо.

Це справді дуже відважно. Як той чоловік, що, лежачи на печі, гузяв на псів під хатою. „Гей, чоловіче", каже жінка. „Ти такий вдважний". „Еге, я не й до вікна вийду".

ЧИ ТО НА ЯПОНЦЯ?

Та це якось дивно виглядає, що Косьор вимахує шаблею не на Далекому Сході, а на Україні. Як Косьорови й компанії буде шабля заважджати, то може вони пригадають собі історію з ловцем, котрий вибрався здовж потока, бо йому сказали, що там багато дикого птацтва. Та ловець зайшов аж до другого села, а птацтва не знайшов. Питається на мості якогось хлопця: „Може би ти мені сказав, хлопче, що можнаб тут застрілити?" Хлопець поглянув довкола й почіхався в голову. Нагло його лице прояснилося.

„Ага!" — він крикнув з радости. — „Ось іде вчитель".

Може й Косьор і Ко., поки Японці нагодяться, стрілив собі кілька разів на Українців.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ПИСАТИ ДО ГАЗЕТИ?

Нема редактора, котрий відмовився б помістити цікаву новинку чи добре написану статтю.

Але кождий редактор відмовить поміщувати новинку, допис чи статтю як вони нецікаві чи шкідливі. За непоміщення нема чого гніватися. Бо в многих випадках той, що пише, думає, що тому, що він пише в добрій волі, його стаття повинна бути поміщена, хоч зміст її є шкідливий, або невідповідний.

Розуміється, що це відноситься тільки до дуже дописувачів, котрі не мають журналістичної практики.

Ті, що обізнані з журналістикою, знають, що цікаве, а що шкідливе. І таким одиницям редактор дуже рідко відмовить помістити статті чи дописи.

* * *

Ми повинні писати до газети. Чим більше наших громадян будуть писати до газети, тим газета буде цікавіша.

В нашій газеті маємо новинки, редакційні статті, дописи і кореспонденції з краю на рижні теми. За всі новинки, дописи і статті відповідає редактор перед організацією, яка ту газету видає, і перед судом, на випадок, коли якась новинка чи допис є неправдиві. Звичайно організація платить відшкодовання, як хтось пізве її до суду за фальшивий допис. А що в такім випадку станеться з редактором, як він забагато містить фальшивих новинок чи дописів, то це ми вже знаємо.

Тому не треба гніватися на редактора, як ми пішлемо йому фальшиву новинку або неправдивий допис, а він їх не помістить. Редактор не відповідає за своїх дописувачів, як приміром за отсю мою статтю, чи іншу статтю якогось іншого дописувача, як нема в ній так званого „лайбел".

Хто висказує в газеті свою опінію, той мусить бути готовий на критику. Кожду газету, а спеціяльно нашу, читають десятки тисяч людей. Не всі читачі є одної думки. Це, що подобається одному, може бути не до вподоби іншому.

Дописи чи статті треба писати коротко, до річи і зрозуміло.

Найгарніша мова є звичайна мова. Її кожий розуміє. Бо, як сказав один американський професор університету, що це цікаве в газеті, що написане мовою, котру розуміє кождий, що її читає.

Серед Українців в Америці є доволі здібних людей, що можуть писати до газети дописи і статті. Потреба їм тільки вишколення. А найліпше домашне вишколення є те, щоби кождий читав якнайбільше рижних газет, уважав, як хто пише, і розбирав, що цікаве, а що ні. За кілька місяців такого домашнього вишколення можна пробувати самому писати до газети.

Для приміру, як писати до газети, берім таку новинку. В місті Ню Йорку зіставав убитий автомобілем наш громадянин. Редактор дістає з цієї місцевости про цей випадок таку новинку:

„Повідомляю ввесь український загал, що Іван Н., нині рано зіставав убитий автомобілем. А то сталося так. Він рано поснідав і як попрощався з жінкою і дітьми, пустився до роботи. Як ішов 33-тою улицею, нараз на корнері ні сіло ні впало пустився переходити улицю, а тут Бог знає звідки наїхав автомобіль і вдарив його так сильно, що забив на місці. Він був дуже добрий чоловік. Нам всім в Ню Йорку дуже його шкода. Він полишив жінку і четверо дітей. Шкода такого доброго чоловіка. — Подав І. М".

Той самий редактор отримав другу новинку про цей випадок від іншого кореспондента, такого змісту:

„Іван Н., Українець, родом з села С., повіту самбірського, зіставав убитий автомобілем при розі 33-тої і Бравн улиці, в Ню Йорку, дня 21-го цього місяця, по дорозі до роботи. Покійний належав до Українського Народного Союза і завжди брав живу участь у громадянськім життю. Лишив жінку і четверо діточок. В. Pl. П. — Подав М. Н".

Прочитайте ще раз ту саму новинку два рази написану і двома іншими дописувачами написану. Подумайте і спитайте себе, котра новинка цікавіша і точніша й котра заслугує на поміщення в газеті.

В першій мі читаємо багато безвартісних слів. В другій менше слів, а більше інформації.

Але на цім не кінець. Коротка і розумна новинка, допис чи стаття скорочують роботу редакторови. Він тільки справляє деякі слова. Довгу і нерозумну новинку, допис чи статтю, він мусить переписувати від початку до кінця.

Тому нема чому дивуватися, як у деяких випадках редактор кидає новинки, дописи чи статті до коша.

Пишім до газети. Але заки відошлемо допис до редакції, прочитаймо його кілька разів, справмо й переконаймо себе, що він цікавий і корисний.

Антін Пашук.

З УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подебрадах (УТГІ).

Розвиток діяльности Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання (УТГІ) в Подебрадах. Опираючись виключно на українські національні фонди, а то вкладки (такси) п. п. студентів і курсантів та субвенцію Товариства Прихильників Української Господарської Академії, УТГІ за перший рік своєї чинности розгорнув вельми поважну культурно-освітню працю позаочною (кореспонденційною) метою навчання. В сучасний мент в УТГІ працює біля 50 лекторів, що виготовляють підручники, контролюють відповіді студентів і курсантів, дають їм пояснення та вказівки навчального характеру на їх запити. Крім того в УТГІ працює біля 15 технічних співробітників. Цілком нормально працює Економічно-Кооперативний Відділ УТГІ (чотирилітній) та наступні вужчі фахові курси чужих мов: (англійської, французької, німецької), бухгальтерії, пасічництва, оброблення шкіри, практичної фотографії, радіотехніки, практичного миловарства. Підготовляються до відкриття: ширші курси бухгальтерії, громадської (суспільної) агрономії, контроль-асистентські, для дошколювання молочарів, птахівництва, олійництва, цегляництва, землемірства та матуральні. Крім того при УГА провадяться широко заложені курси **Українознавства** (трисеместрові). Секретаріят УТГІ випустив новий — генеральний цінник позаочних курсів та підручників до них, в якому вказані керовники студій, назви курсів, автори й назви підручників, ціни навчання (з керовництвом лекторів і підручником), ціни самих підручників (без керовництва лекторів). Цінник цей охоплює біля 45 курсів і біля 50 підручників, що є поважним вкладом у карбницю української культури. Вписи студентів та курсантів продовжуються. Цінник та проспекти висилається всім, хто того забажає, — безплатно. Звертатися на адресу:

Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut pri Ukrajinske Akademie v Podebradech. Tchechoslovaquie.

ПОЗІР! ЖЕНЩИНИ І ДІВЧАТА В НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, ВІД. 28, ЗАПРОШУЄ ВАС НА

ВІДЧИТ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 25-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В BUSINESSMEN'S HALL, 20 JONES STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7.30 ввечір. — Вступ вільний.

Головний реферат виголосить панна Марія Бек, адвокатка з Пітсбурга, Па., як і також редакторка одинокого жіночого журнала в Америці „Жіночий Світ".

Кожда женщина і дівчина, котра чується щирою Українкою, обовязана прибути на цей відчит і познайомитися з жіночою справою та як найлїпше її можна між нами поширити.

Комітет. 21

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ДЕНЬ 22-го СІЧНЬ 1919 РІК: Є ВЕЛИКИМ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ СВЯТОМ,

бо в той день проголошено всі Українські Землі в одну

СОБОРНУ УКРАЇНУ.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛ. ЦЕРКВА СВ. ІВАНА КРЕСТИТЕЛЯ

кличе Вас усіх Братів і Сестер, як місцевих так і позамісцевих

: на :

ВЕЛИКИЙ СВЯТОЧНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

КОНЦЕРТ

: який відбудеться :

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ГАЛИ,

НА ELMOND AVENUE, COR. PATTERS AVE., SOUTH PROVIDENCE, R. I.

Початок точно 3-та год. попол. — Вступ 25 ц., діти 10 ц.

Святочна програма багата: Хор, соля, дуети; рівнож виступ Рідної Школи пів управою Всеч. о. Евг. Королишина.

Щановні Громадяни як з Crompton, Manville, Woonsocket, Central Falls, Tauton, Fall River, Newport і New Bedford, всі ми як одна Українська Родина возьмім участь, в той день заманіфестуймо, що в нас любов, а серце українське вміє відчути волю і Свободу і клич за одну Соборну Україну. **Дохід призначений на Визвольну Боротьбу.** 21

Комітет Свята.

УВАГА! УКРАЇНЦІ З ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ, відділ 12, імени Юлїяна Головінського запрошує Вас на

„СВЯТО ОДВУ" У ФІЛАДЕЛФІЇ

: яке відбудеться :

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

849 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Початок в годині 4-тій популярно.

Дорогі Українки і Українці! До відсвяткування „Свята ОДВУ" спонукує нас память двох світлих моментів Українського Народу:

а. 16-та Річниця проголошення Незалежности України від Москви (22 січня 1918).

б. 15-та Річниця проголошення Злуки Українських Земель (22 січня 1919).

До тих двох світлих національних моментів ще спонукує нас память основання ОДВУ, відділ 12, у Філадельфії тому 3 роки назад. За час свого існування ОДВУ заняло одно з перших місць у національній праці у Філадельфії.

Програма „Свята ОДВУ":

1. Відчит на тему **„Шлях до волі через Національну Революцію".**
2. Зорганізовани молодіжі ми ОДВУ у відділ **„Молодих Українських Націоналістів".**
3. Спільна Перекуска.
4. Забави з танцями.

Кличемо всіх прихильників Українських Націоналістів, як місцевих так і позамісцевих звеличити це Свято своєю присутністю; особливо просимо нашу молодіж прибути. На покриття коштів (відчит, перекуска і забава з танцями) рахуємо всього 50 центів, а для зорганізованої молодіжи лише 25 центів. Це значить, що кожний хлопець і дівчина музить виказати посвідку, що належить до якогонебудь Українського Товариства — крім большевицького. Рівнож треба бути присутним на відчиті, щоби потім мати вступ на перекуску і забаву. 16,21

Управа ОДВУ ч. 12.

НЮ ЙОРК ПОВІДОМЛЕННЯ І ОКОЛИЦЯ

ТОВ. ДНІСТЕР, ВІД. 361 У. Н. СОЮЗА ПОВІДОМЛЯЄ

всі Товариства, Братства, Сестринства, Парохії, Січи і т. д. що вище згаданий відділ У. Н. Союза уряджує

ДВА ПІКНИКИ

В НЕДІЛЮ, 3-ГО ЧЕРВНЯ І В НЕДІЛЮ, 19-ГО СЕРПНЯ 1934

Проситься вище згадані установи здержатись в ці дні від всяких підприємств.

Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союза.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

КОМІТЕТ МІСТА НИЖАНКОВИЧ УРЯДЖУЄ

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 27-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1934 РОКУ

В ГАЛИ „НАУКА", 315 Іст 10-та вулиця в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

Громадяни Нижанкович і цілого повіту Перемишль! Комітет, взявшитовуючи цей баль, має на думці причинитися чистим доходом з того балю до будови Народного Дому в Нижанковичах. Тому просить всіх кращих прибути на цей баль, де сповнять свій обовязок супроти свого повіту, а також при тім в гуртку своїх знакомих будуть мати нагоду весело забавитися та пізнати тих кращих, з котрими довгі роки не мали змоги бачитися. За добру забаву ручить 21

Комітет.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ

ПОНАД 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Сутовича.

Ціна $1.10.

Замовлять:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТО ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ШПИК КНИЖОК.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

"MAZEPPA," RARELY-PERFORMED UKRAINIAN OPERA, TO BE PLAYED HERE JANUARY 26-27.

Karlash, Distinguished Russian Bass-Barytone, Has Title Role.

Other Notables Also Will Sing in Tragic Tale of Love, War and Death in Futile Plot to Free Ukraine From the Tsar.

Washington music lovers will have the opportunity to hear Peter Ilich Chaikovski's seldom-performed opera, "Mazeppa," on January 26 and 27, when the Ukrainian Art Theater group, of Philadelphia, will present two performances in the Shubert-Belasco Theater. Fifty years have passed since this historical grand opera was first staged in Moscow in 1884, and its revival in the United States at this time is coincidental with American recognition of Soviet Russia.

The opera is based on Alexander Pushkin's narrative poem, "Poltava," which deals with the alliance between Ivan Stepanovich Mazeppa-Koledinski, hetman of the Ukrainian Kozaks, and Charles XII of Sweden against Peter the Great, in an attempt to overthrow the Tsar's protectorate over the Ukraine. The allies were defated at the battle of Poltava in 1709 and Mazeppa fled to Turkey, where he died in exile.

Karlash in Title Role.

Nikolai Karlash, the distinguished Russian bass-barytone, will sing the title role in the Washington production of "Mazeppa." Lola Monti-Gorsey will take the leading soprano role of Motrya, daughter of Kochubei, Ukrainian Minister of Justice, and the mezzo-soprano part of Lubov, Motrya's mother, will be sung by Elena Bussinger. Others in the cast will be Dmitri Criona, Mikhail Shvetz, M. Didovich and M. Dubinski. Paul Ouglitzki will conduct.

The first act of the opera is laid at the home of Kochubei. In the opening scene friends of Motrya urge her to go with them to a celebration. She refuses because Mazeppa is a guest in her parent's house. When her friends depart, she sings of her love for Mazeppa. She is interrupted by a suitor, Andrei, who passionately pleads for her affection, only to be scornfully rejected.

She Flees With Mazeppa.

Guests arrive to honor Mazeppa, and salute him with a stirring chorus. Presently Mazeppa takes Kochubei aside and asks for the hand of his daughter in marriage. The proposed union is not agreeable to Kochubei, who indignantly refuses his consent. A quarrel ensues, during which Kochubei orders the hetman to leave. Mazeppa calls upon Motrya to choose between her father and himself. Motrya runs to his arms and the lovers fly, while Mazeppa's soldiers hold off the retainers of Kochubei.

The second scene discloses Lubov, surrounded by sympathetic friends, bewailing the loss of her daughter. When her husband enters, she urges him to take revenge on Mazeppa for the abduction of their daughter. Kochubei, who knows of Mazeppa's political plans, decides to reveal to Peter the Great the secret alliance which Mazeppa has made with Charles XII.

The second act takes place at Mazeppa's castle and the first scene discloses Kochubei chained to a pillar in the dungeon. He has been captured by Mazeppa and sentenced to death for his betrayal. Orlik, the hetman's secretary, visits the prisoner and tries to discover from him the names of his accomplices. Kochubei refuses to give the desired information.

Motrya Too Late.

In the second scene, Mazeppa is discovered in his room of state, musing over the difficulties of his situation. Motrya enters and questions him concerning his abstraction. He avoids telling her about her father, and discusses instead his ambitious plans for Ukrainian freedom. He then departs to prepare for Kochubei's execution. Lubov steals in and tells her daughter the truth. Together they rush out, hoping to save Kochubei by pleading with Mazeppa. The third scene is the place of execution. Motrya and Lubov arrive too late.

The last act takes place at the ruined home of Kochubei after the disastrous battle of Poltava. Andrei is wandering about in melancholy. At the sound of galloping horses, he conceals himself. The horsemen prove to be Mazeppa and Orlik, who have come for a momentary rest in their flight from the Russian army.

Andrei attacks Mazeppa with intent to kill him, but is himself slain in the struggle. Motrya enters. Through grief and suffering she has gone mad, and her apperance is so changed that at first Mazeppa does not recognize her. As he soothes and comforts her, she regains her reason and dies happily in his arms. Mazeppa, realizing that he has lost everything, vows that he will return some day to free Ukraine from the imperial grip of Russia.

(The Washington Post, Sunday, January 21, 1934).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітинг відбудеться 28 січня, зараз по Службі Божій, при Омлей і Райс ул. Обовязком є усіх членів бути присутними. Контроля здасть справоздання з минулого року. Довгучні члени мають виріяти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не виміняли своїх грамот, нехай приходять на мітинг свої старі грамоти до вимини. Уряд на цей рік є як слідує: Микола Гуль, предс.; Микола Марчук, заст.; Іван Чергий, рек. секр.; Мих. Петрів, кас.; Йосиф Коцовольський, Стефан Прокопів і Іван Сабан, контрольори. — Іван Дацьків, фін. секр.

УЧАСНИЦІ НАРАД В СПРАВІ ЗАЛОЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ЮНІЇ ЖЕНЩИН,

що чистять бюра й будинки, які були присутні на зібранні дня 17-го січня, зволять прийти на другі чергові наради

В НЕДІЛЮ, 28-го СІЧНЯ 1934, в годині 2-гій популярно до сали ч. 4, в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку. 21

С. Демидчук,
Е. Ліктей.

ЧИННІСТЬ ПОЗАОЧНИХ КУРСІВ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ПОДЄБРАДАХ.

При Економічно - Кооперативному Відділі розпочато триместрові курси українознавства. Вже розсилається студентам лекції з таких предметів: проф. М. Славінський: Історія України (вийшло 6 лекцій), доц. М. Дольницький: фізична географія України (вийшло 7 лекцій); в найближчому часі буде розсилатися з обширного збірного курсу „Українська Культура". Цей курс виходить під редакцією проф. Д. Антоновича і складається з 25 лекцій, написаних девятьма визначними знавцями поодиноких ділянок українських культурних надбань. До повного циклю цих курсів увійдуть, крім зазначених, ще такі курси: Українська мова, Економічна географія України, Історія української літератури, Історія українського громадського руху в XIX ст., Націольогія. За докладними проспектами звертатися на адресу:

Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady. Tchecoslovaquie.

Засудженого на смерть суддя питається, чи може має ще яке бажання, то його сповнять йому.

Засуджений (поважно): — То я просив би, чи мені не могли би відложити кари, щоби я побачив, як то в Женеві скінчиться з тією Лігою Націй.

НЮ ЙОРК! БЕЗТАЛАННА НЮ ЙОРК!

ВІДОГРАНА БУДЕ ТОВАРИСТВОМ УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

„БЕЗТАЛАННА"

драма в 5-тьох діях Івана Тобілевича,

в котрій виставі візьмуть участь найліпші сили з Нію Йорку і околиці.

„БЕЗТАЛАННУ" приходіть бачити тимбільше, що Жіноча Громада все має на увазі задоволення публики.

В „БЕЗТАЛАННІЇ" виступлять: п. Фенчинська, Гупалова, Абрагамовська, Вагнер, Міленовичівна, Атаманець, Перчишин, Слошин, Бражник, Павлик, Василевич, Евген Скоцко, суфлір.

„БЕЗТАЛАННУ" зачнемо ТОЧНО, в 7.30 ввечір, тому щоби бачити початок конечно будьте на час. Не забудьте отже, що Жіноча Громада просить Вас, Громадянство, прибути дня 4-го лютого вечером вибачити „БЕЗТАЛАННУ". 21,6,8

Вступ 50 і 25 центів.

Дохід з „БЕЗТАЛАННОЇ" на Інвалідів і Рідну Школу.

„БЕЗТАЛАННА"

ЧИ ВИ ВЖЕ ДОВШИЙ ЧАС ХОРУЄТЕ І НІЩО ВАМ НЕ ПОМАГАЄ?

ОДИН ПАЧНІТ ЗІЛЬНОГО ТОНІКУ ЗА 25 ЦНТ.

Щоб розповсюдити інше чудове лікування на запір, гостець, нестравність, печінку, жовтачку і т. д., ми охочо висилаємо кождому цілковито почтою повному одно-кошторисну пачку КРЕОЛЬСЬКО-ІНДІЯНСЬКОГО ЗІЛЛЯ за ціну 25 центів, на покриття почтового пересилки, оголошення і т. п. Пощо вам терпіти ті недомагання, коли цей лікарський засіб вам дає негайні успіхи. Замовте собі свою лікування ще нині. Адресуйте: NATIVE PRODUCTS CO., 30 EAST 20th STREET, NEW YORK, N. Y.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ

як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і відходові недуги, загальне осабленя, неврайтс (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, відвідкові й інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтесь, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.

Х-Рей екзамінація крови і хемічні спроби. Вприскування сироватки і щепінки. Умірковані ціни. — Умови вдоволяючі вас. ОГЛЯДИНИ І ПОРАДА ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS 25 літ. медичний практик

10 East 16 ST. N. Y.

(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).

ГОДИНИ: Денно від 10. рано до 8. веч.; в неділі від 10. рано до 4. попол.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб. ..... 20 ц.

МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб. ..... 35 ц.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб ..... 45 ц.

ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб ..... 50 ц.

МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 ..... 35 ц.

КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.

ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або Василь та Галя. Пєса на 1 дію. 4 осіб ..... 20 ц.

ПІВЕЦЬ ЖЕРДКА, або Барон на Літниську. Комедія в 3-ох діях. 12 осіб ..... 45 ц.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.

СОТНИКІВНА, пєса в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб ..... 40 ц.

ЗРАДА; історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб ..... 35 ц.

ДАНИЛО ЧАРІВНИК(або Вратоване Супружжа, комедія на 4 дії зі співами, 5 осіб ..... 25 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб ..... 25 ц.

ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб ..... 15 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда на боєву акцію.

Відділ ОДВУ ч. 12 в Филадельфії вислав через Обединання коляду в сумі $152.55, призначену на допомогу боєвій акції. Понижче подаємо всіх жертводавців коляди і членів ОДВУ, котрі ходили по коляді, розділені на дві групи.

Жертвували по $5: о. І. Савчук, П. Михайлюк; С. Рутецький $3; по $2: Укр. Амер. Горожани, С. Бабяк, Л. Монастирська, Т. Пташинський, М. Насевич, проф. О. Рибачок, А. Рутецький, П. Штогрин, Г. Штогрин, І. Хмелик, І. Жмутин, В. Ленчак, Г. Слободян, І. Сорока, О. Дулеба; Г. Рибачок $1.50; по $1: А. Кукура, Т. Свистун, О. Бережницький, І. Стахів (Вілмінгтон, Дел.), І. Клебан, Я. Дидюк, А. Мацець, М. Бішко, В. Шийка, В. Візнер, М. Коморовський, В. Лопушанський, І. Кузбит, П. Чорний, І. Стебельський, М. Смолига, Г. Білецький, М. Билюк, К. Савірко, А. Мельник, С. Крайняк, М. Колтунюк, В. Штогрин, П. Савчинський, Н. Н., В. Сегінь, В. Олійник, Г. Шагала, О. Ваврів (Нію Йорк), п. Милий, М. Воронкач, А. Тобагнчин, В. Сенишин, І. Белдик, М. Самбір, В. Ситкевич, В. Муяинка, І. Борисевич, І. Кісь, Г. Михайлюк, Т. Радинський, В. Питель, М. Грамяк, М. Орлик, Ю. Мельник, С. Медвідь, Т. Липка, С. Дарамороз, П. Омелян, пані Михайлюк, Н. Павлюк, П. Гатовнч, І. Смільський, М. Шеремета, М. Грамяк; П. Пачковський 75 ц.; по 50 ц.: С. Слободян, Т. Слободян, пані Дідух, С. Шатинський, Д. Багнюк, Г. Москович, М. Святий, Н. Буньо, Д. Омелян, Т. Грамяк, Ю. Баглай, К. Бабій, Т. Містерман, І. Потучко, п. Белюх. **Разом закольондувала перша група $107.75.**

Колядували: Свистун, Бережницький, Слободян, Шеремета, Клебан.

Друга група. Колядували: Сапелюк, Василюк, П. Мазур С. Мазур.

Жертвували по $2: М. Насевич, А. Пипук, д-р С. Черняк, Д. Матішин; по $1: д-р П. Дубас, М. Головатий, Н. Чопик, П. Шегда, М. Русинка, Ю. Маледенвич, п. Досик, Ю. Бабинський, Г. Дмитруш, М. Кланко, І. Потучко, М. Фука, В. Білокур, Д. Пасічник, Ю. Чучман, І. Савчин, П. Мотрук, А. Наволяний, пані Мельничук, Т. Максимюк, В. Візнер, І. Затонский, С. Садовий, А. Гремкий, П. Нагуменюк; по 50 ц.: Ю. Шаварин, В. Василюк, А. Бандура, Т. Кутельмах, А. Журибіда, М. Шавалюк, М. Досик, М. Максимюк, Д. Мотишак, М. Мельник, М. Карпнук, В. Канюка, І. Хромчак, І. Гнатишин, І. Федак, І. Терпелюк, К. Бучачка, М. Дімер, М. Канюка, В. Павлівський; І. Найда 30 ц.; по 25 ц.: А. Сенюк, Д. Терпелюк, М. Мохнич, М. Чаплинська, В. Стриковський, П. Качур. — **Разом заколядувала друга група $44.80.**

Разом обі групи $152.55.

Всі гроші з коляди призначуємо на визвольну боротьбу, яку провадить Організація Українських Націоналістів.

Особливо подяку висказуємо громадянинови Семенови Бабякови за його услугу з автомобілем. Ця услуга причинилася до того, що ми могли відвідати більше число Українців у Филадельфії з колядою. Зразом просимо всіх жертводавців на „Свито ОДВУ", яке відбудеться в неділю, 28-го січня ц. р.

Управа відділу ОДВУ ч. 12

—o—

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Коляда на рідний край.

Зібрались охотники і пішли з колядою на рідний край. Зібрано $20.

Жертвували: І. Коман $2; по $1: Ева Парияк, п. Войтун, В. Сломушинський, М. Лесів, С. Грабар, Марія Іванушка, Марія Надрічна, Анастасія Хандога, А. Фірман, В. Воробець, М. Воробець, Софія Кутала, Марія Береза, М. Костишин; Г. Гірняк 75 ц.; по 50 ц.: Л. Тарновський, М. Гіряк, М. Федорик, Г. Сташків, пані Гандович, П. Біловус; М. Фірман 25 ц. Разом вислано через Обединання $20, а то по $5 на Рідну Школу, інвалідів, політичних вязнів і боєву акцію. Охотники, котрі колядували, були: Парасия Гірняк, Анна Гірняк, Марія Іванушка, Марія Надрічна і М. К.

М. К.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

$417.35 з коляди на боєву акцію.

Заходом Відділу 11 Організації Державного Відродження України в Нію Йорку переведено Коляду на допомогу боєвій акції в краю. На ту ціль заколядовано $417. 35 і переслано на призначену ціль через Обединання. Коляда ще не скінчена. По її переведенню оголоситься цілий звіт враз з іменами жертводавців.

Управа 11 Відділу ОДВУ.

ЧОМУ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІГРАНТІВ (СУПЕ) НЕ БРАВ УЧАСТИ У СВІТОВОМУ ДЖЕМБОРІ 1933?

До Команди СУПЕ прийшло багато запитів, з яких причин члени СУПЕ не брали участи у світовому Джемборі. У відповідь на всі ті численні запити Команда уважає своїм обовязком подати до прилюдного відома свої причини, які спонукали СУПЕ відтягнутися від участи у світовому Джемборі в Геделе біля Будапешту.

Передовсім Команда Чехословацького Пласту не дозволила СУПЕ виступати самостійно, як самостійній національній одиниці, а навіть не погодилася на те, щоби СУПЕ виступав як автономна одиниця Чехословацького Союзу. А виступати на Джемборі незалежно від Чехословацького Союзу СУПЕ не міг, бо брати участь у Джемборі можуть тільки члени Міжнародного Пластового Бюра. Прохання СУПЕ прийняти його в члени того Бюра відкинено, головно через спротив Поляків.

Значить, що українські пластуни могли би брати участь у Джемборі тільки як члени тих чеських округів, у яких вони зареєстровані як члени Чехословацького Союзу; напр. празький III. курінь ст. пластунів, зареєстрований як 13. курінь Олд-скавтів у Празі, мусів би творити частину празької жупи, братиславський курінь творив би частину братиславської жупи і т. д. Отже основна причина і ціль нашої участи в Джемборі — репрезентація Українського Пласту — відпадала.

І через те, а також через кризу в Команді: виступлення бувшого Комманданта п. Е. Вировоого з СУПЕ, не призбирано фондів на вислання хоч одного пластуна до Геделе. Але всетаки Український Пласт був на Світовому Джемборі репрезентований і то добре репрезентований — пластунами із Закарпаття. Вправді Команда чехословацької виправи до Геделе побачивши в них на одностроях гарно вишиті написи „Підкарпаття" і вишивані стрічки на капелюхах, приказала їм цегайно позривати, бо нема жадного „Підкарпаття", а є тільки одна „Чехословакія".

Але Мадяри уміли відріжнити наших Закарпатців від Чехословаків (помагали ім у тому їхні відомі політичні апетити) і навіть прихильно їх приняли.

Про успіх Закарпатців на Джемборі було багато статтей у вакаційних числах „Українського Слова" (Ужгород), а також друкується подробний звіт бр. Шерегія в місячнику „Учительський Голос" (Мукачів). Участь брали 35 пластунів і пластунок. Як звичайно у правдивих Українців буває, тих 35 пластунів і пластунок творили і добре заспівний мішаний хор під орудую бр. Шерегія і гурток танцюристів і капелю до танців; були й сольові танцюристи, що своїми танцями здобули розголос по цілій Мадярщині. („Чумак" та „Гопивітер").

Не знати, якими причинами керувалася Команда табору в Геделе, що помістила Закарпатців біля Арабів: може рахувала їх однаково екзотичними, чи може дещо з собою спридіненими — бо Закарпатці, щоби заманіфестувати свою приналежність до українського народу, ходили всі у вишиваних сорочках і шараварах, а не в одностроях, тому, що вишиванку стрічку з написом „Підкарпатя" заборонено їм носити. А може це був патяк на кольоніяльне становище. Одні з другими порозумівалися всіма способами пластової винахідчивости і стали дійсними, взаімно щирими приятелями — так після Македонців, Хорватів, Катальонців придбали ми ще одного приятеля в недолі.

Москвофільські пластуни, яких є на Закарпатті дрібна горстка, не брали участи в Джемборі і тому закарпатські москвофіли після повороту українських пластунів наробили багато крику, що українські пластуни іредентисти (дивись передовиця в „Укр. Слові" ч. 18. з дня 15/IX. під наголовком „Іредента, Іредента!"). А доказом того мало бути, що українські пластуни продавали на Джемборі пропагандивні пєрепєтні листки (праці артиста Н. Григорієва) і на одному з них був тризуб!

А потім СУПЕ заборонено посилати на Закарпаття ті свої видання, на яких є український пластовий знак із тризубом.

Властиво: посилати можна, але тризуб треба замазувати чорнилом...

Р. М.

ВИКИДАЮТЬ ОДИНОКОГО ПЯНИЦЮ.

Недалеко Пряшева (закарпатське місто, приключене до Словаччини) є невеличке село Беняківці. Має 328 горожан і певно є одинокою громадою в чехословацькій республиці, яка не має корчми! В Беняківцях ніхто не пє і ніхто не курить. Усі селяни — до одного — приступили до абстинентизму. Є це одинока громада на Словаччині, де від діт не був ексекутор. Не мав би там праці, бо в Беняківцях нема бідних людей, не мають довгів. Населення в більшости евангелицьке, що чигає т. зв. Кралїцьку Біблію. А що Біблія забороноє отруї — напитки та курення — стали всі абстинентами й не курять. До того дійшло ще тому десять літ і від тоді кождий піддавався загальній хвалі. Одинокий корчмар мусів покинути село, бо за три роки мав усього одного гостя, який не приступив до загального протиалкогольного руху. Та й того одинокого опозиціоніста стараються інші вигнати з села, щби їм не приносив стиду. Він не хоче поправитися, а як хоче пити, мусить іти до корчми. Ще недавно сусідного села, бо дома горівки не дістане. Давніше Беняківці було дуже вбоге село, а тепер усі селяни маючі. Поставили собі теж самі школу, на яку кожний господар дав свою частку 6.500 чеських корон. Також міст поставили собі за власні гроші, а тепер запроваджують собі електрику.

NUGA-TONE ЗМІЦНЮЄ ОРГАНИ

Коли ваші органи є слабі, й не чуєте стрі, беріть NUGA-TON — це чудове средство, яке зробило чудеса для мільонів людей. Ви будете приятелем NUGA-TON дає нове здоровля й обновляє слабі органи.

NUGA-TON є средством, яке кожна жінка, слаба особа повинна уживати. Він зробить кождого сильним і здоровим. Продається у всіх аптеках. Не приймайте нїякого іншого в заміну, бо нічого не може заступити місця средства NUGA-TONE.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОМЕШКАННЯ до винайму.

54 ІСТ 4 УЛИЦЯ, між 2 і 3 евенею, 3 кімнати $22; 4 кімнати $26. Є кілька нових апартаментів. Найліпше тримуваний дім в блоку, в центрі української дільниці.

8 СТ. МАРКС ПЛЕЙС, між 2 і 3 евенею, в українській дільниці. Добрий дім. Дуже тано, 4 кімнати $26. В центрі української дільниці.

17 СТАЙВЕСАНТ УЛИЦЯ, близько Вашмекерс. Чистий дім, 4 кімнати $28. Прийдіть і оглянте. В центрі української дільниці.

6-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ НА ПРОДАЖ.

Добра нагода. Голосити на адресу: 21-7

A. E. K.,

47-18 — 46 St., Woodside, L. I., N. Y.

БЕЗПЛАТНІ ІНФОРМАЦІЇ

в справах імміграційних, натуралізації, подорожування, ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРАХ, НЕПРАВНОГО ПОБУТУ В КРАЮ, АБО ДЕПОРТАЦІЇ І ЛЕГАЛІЗАЦІЇ.

ALL NATIONS EXCHANGE.

207 East 84th St., New York City.

Отворено від 9 рано до 9 ввечір.

Тел.: Regent 4-7166.

ДАРОМ вишлемо кождому зразок (sample) Карпатського Чаю з найліпшого гірського зіля, на недомагання жолудка, кишок, печінки і нирок. Пришлять свій і Ваших знайомих адрес до: 207

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th Street, New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урядові години:

Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір.

В неділі після умови. 236

29 Morton Street, Newark, N. J.

Телефон: Market 3-4815

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(межи 8. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

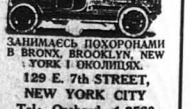

ЗАЙМАЄМОСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel.: Orchard 4-2566

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ

ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(33).

Рідучи за пігмеями, Тарзан почав думати про хлопця Алалів, що полював самий десь у лісі поза ним. Однак він скоро покинув думати про нього, знаючи, що хлопчина тепер уміє краще дбати за себе, ніж якийнебудь інший чоловік з його племени. Він був певний, що, відвідавши край пігмеїв, він могтиме, коли захоче вернутися назад та знайти Алалуса. Тому він біг спокійно далі, а його провідники гнали якраз перед ним.

Рівнина була більше філяста, ніж виглядала з краю ліса. Лише тут і там підносився гайок дерев. Трави було багато й декуди попадали більші череди антильоп. На вид збліжаючихся їздців та розмірно великої постаті Тарзана вони кидалися до втечі. Раз вони стрінули носорога, і група їздців обїхала його довкола. Далі провідник відділу дав наглo своїм людям сигнал і вони розскочилися на боки та отоїли гущавину.

Потім провідник, схопивши спису, пійшов обережно до кущів. Тарзан теж задержався та приглядався, що станеться. Вітер вів від нього в напрямі гущавини, і тому він не міг відкрити, що то за звірюка звернула на себе їх увагу. Нагло, як вояки оточили гущавину, а задня частина вояків увійшла в ліс, він почув з гущавини лютий гаркіт, і зараз потім з гущавини вискочив великий африканський кіт.

—o—

Він скочив просто на офіцира, але його списа була готова його приняти. Тягар звірини й сила її скоку малоще не перевернули їздця, котрого списа вдарила кота просто в груди. Кіт кинувся судорожно кілька разів і сконав. Якби списа була зломилась, то кіт у тих судорогах був би покалічив відважного офіцира, а може й убив би його, бо кіт був розмірами такий великий у порівнанню до офіцира, як лев супроти звичайної людини. Як тільки кіт згинув, чотири жовніри підскочили до нього та ножами зняли з одну мить з нього шкіру і відрубали йому голову.